

Varkensgriep kan ook hier uitbreken

door Birgit Verstappen. donderdag 07 mei 2009 | 03:36 | Laatste bijgewerkt op: donderdag 07 mei 2009 | 13:21

In verband met de Mexicaanse griep moeten in Egypte alle varkens worden geruimd, zoals hier in Cairo. foto Khaled el-Fiqi/EPA

De landbouworganisaties in Nederland noemen het varkensgriepvirus liever het Mexicaanse griepvirus om de sector geen imagoschade te bezorgen. De associatie tussen een gevaarlijk griepvirus en varkens ziet men liever niet in een landje dat de grootste veedichtheid per vierkante meter heeft van Europa.

Zonder op angstgevoelens van mensen te willen inspelen, lijkt mij de vraag of zo iets ook in ons mooie Nederland kan uitbreken volkomen gerechtvaardigd. Het antwoord is helaas een volmondig: ja. Nog erger: wij worden door de overheid onvoldoende beschermd tegen de risico's van de intensieve veehouderij voor de volksgezondheid en dat geldt ook het terrein van influenza.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) schreef in 2004 al over het gevaar van mutatie van virussen via varkens. Varkens kunnen besmet raken met zowel vogel- als mensengriep. Deze virussen kunnen in varkenspopulaties gaan rondwaren en samen met varkensgriepvirussen muteren, waardoor een nieuw varkensgriepvirus het licht ziet. We moeten het risico niet onderschatten, aldus de WHO.

Het is bovendien niet zo dat nieuwe griepvarianten alleen kunnen ontstaan in Zuidoost-Azië waar kleine boeren onder één dak leven met hun vee en pluimvee. Schaalvergroting is óók een risicofactor waarmee men rekening dient te houden. Een analyse van de data van een onderzoek dat in 2004 uitgevoerd is in opdracht van de Thaise regering laat zelfs zien dat de kansen op een uitbraak en infecties hoger zijn in de grote commerciële kippenbedrijven dan onder de kippen in de achtertuinjes!

In Italië en Engeland zijn in de jaren '80 en '90 nieuwe griepvirussen ontstaan op de grote bedrijven, in de VS is de frequentie van het ontstaan van nieuwe virussen zo groot, dat megabedrijven zelfs eigen vaccins ontwikkelen. Vaccins maken de zaak echter alleen maar erger omdat virussen dan kunnen verspreiden zonder dat ze zichtbaar ziek maken, terwijl ineffektieve vaccinaties de evolutie van nieuwe, resistente virussen kunnen veroorzaken.

Ook het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) stelt dat er bij schaalvergroting een groter risico is op verspreiding van micro-organismen binnen het bedrijf doordat er meer contact is tussen de dieren. Dit betreft met name indirect contact, doordat één of enkele personeelsleden verantwoordelijk zijn voor een relatief grotere groep dieren. In een grotere populatie kunnen micro-organismen daarenboven langer blijven circuleren, waardoor de kans op verandering in het erfelijk materiaal van het micro-organisme groter is. Het belang van goed gemotiveerd en goed geschoold personeel kan niet worden onderschat. Het RIVM concludeert echter dat het aantrekken van dergelijk personeel moeilijk is, waardoor de mogelijkheid bestaat dat ziekten bij dieren of het personeel zelf pas laat ontdekt worden en zich dus al verder hebben kunnen verspreiden. In de dagelijkse praktijk zien we dat inderdaad ongeschoolde buitenlandse arbeidskrachten worden aangesteld, die op het moment dat ze ziek worden, bovendien ontslagen worden. Het risico van doorwerken met een griepje neemt daardoor nog toe. Uit voorzorg adviseert het RIVM tussen bedrijven een afstand in acht te nemen van minimaal 1 à 2 km. Het samen huisvesten van varkens en kippen op één bedrijf is natuurlijk helemaal uit den boze.

Hoe gaat de Nederlandse overheid met voorhanden onderzoeksgegevens, ervaringen elders met schaalvergroting en waarschuwingen van het RIVM om? Heel simpel: schaalvergroting wordt gestimuleerd in plaats van afgeremd, zonder strikte voorwaarden te stellen. Met onderzoek en adviezen van het RIVM wordt geen rekening gehouden: er zijn géén strikte regels voor het tegengaan van gemengde bedrijven. Men staat toe dat grote vrachtwagens vol varkens op de weegbrug worden gereden bij een bedrijf met viraal-bacterieel gevoelig pluimvee. Er worden géén minimum afstanden tussen bedrijven in acht genomen, in grote bedrijven is er niet per afzonderlijk compartiment eigen personeel en gemotiveerd en goed geschoold personeel is niet voldoende voorhanden.

Deze ongewenste situatie vraagt om wijzigingen in de huidige situatie en in bestaand beleid.

Een fikse reductie van de veestapel is op zijn plaats. Want waarom de Nederlandse bevolking met een risico opzadelen, terwijl 70 tot 80 procent van de productie bestemd is voor de export?

Deze mening wordt helaas (nog) niet door een politieke meerderheid gedragen. Op louter economische gronden gaat men door op de ingeslagen weg. Zonder voorzorgmaatregelen in acht te nemen! Protesten van burgers ten spijt.

Birgit Verstappen woont in Hilvarenbeek en is fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren in de Provinciale Staten van Noord-Brabant.